

Tutu ña t̄í'v̄i taPablo kua'̄an nda'a n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku kua'a ní ñoo estado Galacia

Xí'in to'on yó'o taPablo ch̄indeé ra n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku kua'a ní ñoo estado Galacia

¹ Yí'̄i, taPablo, tāa ta kúu ñii taapóstol, táāi tutu yó'o. Ta on s̄iví n̄ivi kúu na s̄akuiso chiño yí'̄i kuūi taapóstol, chí m̄ji Jesucristo xí'in Yivá yó Ndios, tāa ta sanatakū Jesucristo, s̄akuiso chiño ra yí'̄i kuūi taapóstol, ta t̄í'v̄i ra yí'̄i ña ka'an ndoso i to'on va'a xa'a Jesucristo noo n̄ivi.

² Ta ndi'i nañani yó xí'in náki'va yó na kándixa Jesucristo, na yóo xí'in̄i ñoo yó'o, tí'v̄i na to'on ña ch̄indeé na ndó'ó. Ta tí'v̄i nd̄i tutu yó'o xāa ña nda'a ndó'ó n̄ivi na kándixa Jesucristo, na nákutá'an kua'a ñoo estado Galacia xa'a ña kisa ká'no ndó Ndios.

³ Ta ndúkú̄i noo Yivá yó Ndios ta noo Jesucristo, Tāa taKá'no noo yó, ná ke'é ra ñava'a xí'in ndó, ta taxi ra ña koo ñava'a ini ndó.

⁴ Ta Jesucristo kúu tāa ta taxi xí'in m̄ji, ña n̄ixi'̄i ra xa'a kuachi yó, chí saá ch̄itóni Yivá yó Ndios ke'é ra xa'a ña sakaku ra m̄ji yó ña kuchiño yó kutaku ndíkā yó noo ndeē on vá'a ña kúu ña xá'nda chiño noo yich̄i ñoyívi yó'o.

⁵ Ta, jva'a ná naki'in Ndios kuḗ'a ní ñato'ó ná'no! Ta, jná kanóo síkón ñato'ó ra ndi'i saá kivi ña vaxi! Saá ná koo ña.

To'on yó'o ká'an xq'a ñivi na kama ní sandakoo to'on va'a ña ndaa xq'a Jesucristo

⁶ Ndó'ó, natá'an yó na kándixa Jesucristo, ndixa náka'nda ini j xḗ'a ndó'ó, chi kama ní xa kuxiká ndó ñoo Ndios. Ta Ndios, xḗ'a ña ká'no ní ini ra, kḗna ra ndó'ó kundikḗn ndó Jesucristo, taḗ ta sḗkaku ndó'ó ñoo ndee ña on vá'a. Ta vitin mji ndó xa sandakoo ndó to'on va'a ña ndaa xḗ'a Jesucristo, ta kixá'á ndó ndíkḗn ndó inkḗ to'on ña xáni sijnj ndó kúu to'on va'a kḗ.

⁷ Ta ndixa on koó kḗ inkḗ to'on va'a xḗ'a Jesucristo, chi to'on ña ndato'on ndi xí'in ndó kúu ña ndixa ndaa ña káchí ndasaá kuchiño nakutá'an va'a yó xí'in Ndios. Ta saá ni, yóo ñivi na násaka sijnj ndó xí'in to'on na, ta kóni na nasama na to'on va'a ña ndaa xḗ'a Jesucristo ña xa kandixa ndó.

⁸ Ta ndá yu kúu ñivi na ká'an ndoso inkḗ to'on ña on vása yóo yu'ú xí'in to'on va'a ña xa ndato'on ndi xí'in ndó xḗ'a Jesucristo, ta saá nayó'o va'a ná kuiso na chi'ña. Ta yij, on vása ndí'i ini j xíni j yu kúu nayó'o, án ñii mji ndi kúu na, án ñii ñaángel ña kixi ñoyívi ñino kúu ña, tá nayó'o nasama na to'on xḗ'a Jesucristo, ta va'a ná kuiso na chi'ña.

⁹ Xa ndato'on ndi xí'in ndó saá, ta vitin tuku ká'an j xí'in ndó, káchí j saá: Tá yóo ñivi na ká'an ndoso to'on ña on vása yóo yu'ú xí'in to'on va'a ña xa naki'in ndó kivi ñika'an ndoso ndi ña ñoo ndó, ta va'a ñivi yó'o ná naki'in na chi'ña.

10 Ta saá vitin, ¿yukíá xáni s̄inj̄i ndó xa'a to'on yó'o ña sakán n̄ika'an̄i? ¿Án xáni s̄inj̄i ndó ndí xí'in to'on yó'o ndúkú̄j̄ ña va'a ka'an̄ n̄ivi xa'āj̄i? ¿Án xáni s̄inj̄i ndó ndí ndasaá kuiti ndúkú̄j̄ sakusij̄ī ini n̄ivi? Nda lo'o on s̄iví saá, chi ña ndixa x̄inj̄i ñó'ó noōj̄ kúu ña ndúkú̄j̄ sakusij̄ī ini Ndios. Ta ȳi'j̄i, tá ndasaá kuiti ndúkú̄j̄ kasa ndivīj̄i chiño ña sakusij̄ī ini n̄ivi, níkúu, ta saá on s̄iví ñii t̄aa t̄a ndixa kisa chiño noō Jesucristo kúūj̄i.

To'on yó'o ká'an ña ndasaá nduu taPablo taapóstol, t̄aa t̄a kisa chiño noō Jesucristo

11 Nañani yó xí'in náki'va yó, kónīj̄i ña kundaā ini ndó ndí to'on va'a n̄ika'an̄ ndosōj̄i noō ndó xa'ā Jesucristo on s̄iví to'on ña kaku s̄inj̄i n̄ivi kúu ña.

12 Ni on s̄iví n̄ivi kúu na saná'a ȳi'j̄i, ta m̄ji Jesucristo kúu t̄aa t̄a saná'a ȳi'j̄i to'on ña ká'an ndosōj̄i.

13 Ta ndó'ó, xa x̄inj̄i so'o ndó ndasaá x̄itakūj̄i k̄iv̄i n̄ixikāj̄i kisa ndivīj̄i ndi'i ña xá'nda chiño yich̄i najudío. X̄inj̄i ndó ndí ndeé ní n̄isaā inīj̄i x̄inj̄īj̄i n̄ivi na kúu nave'e Ndios xa'ā ña kándixa na Jesucristo. Saxo'v̄i níj̄i n̄ivi yó'o, ta ch̄ikaā níj̄i ndeé xa'ā ña sandi'ij̄i xa'ā nayó'o.

14 Ta xa'ā ña ndeé ní kisa ndivīj̄i ndi'i ña xá'nda chiño yich̄i najudío, ȳi'j̄i x̄ikuūj̄i ñii tanoō, t̄aa t̄a ndeé ka n̄ixika noō ndi'i najudío na ñii káchí kuȳya xí'in̄j̄i. Saá chi ch̄ikaā ní kāj̄i ndeé ña kasa ndivīj̄i ndi'i saá ña xá'nda chiño yich̄i nax̄ij̄i síkuá̄j̄i najudío.

15 Ta saá ni, k̄iv̄i tá on t̄a'an̄ kakūj̄i, tá mií nákaā kāj̄i t̄ixin si'íj̄i, ta Ndios, t̄aa t̄a ká'no ini, ke'é

ra ñava'a ní xí'in̄i ña ñakaxin ra yí'i xa'a ña kandixāi Jesucristo, ta xa'a ña kuūi taapóstol ña ka'an ndosōi to'on ra noō n̄ivi.

¹⁶ Ta saá tá ñitondaā kivīi ña chitónī Ndios, ta sanat̄ivi ra noōi Sa'ya ra Jesucristo, chi Ndios sakuiso chiño ra yí'i ña ka'an ndosōi to'on va'a xa'a Jesucristo noō n̄ivi na on vása kúu najudío. Ta kivīi ñakutá'an̄i xí'in̄i Jesucristo, ta saá on vása xandik̄on̄i ñi-xa'an̄i nandukú̄i ñandíchí̄i s̄inīi ndā ñiīi n̄ivi na táku yatin,

¹⁷ ni on vása ní-xa'an̄i ñoo Jerusalén nandukú̄i ñandíchí̄i s̄inīi n̄ivi na xa kúu naapóstol si'na ka noōi. Ta noō ño'ō yichí̄i estado Arabia kúu xiiña noō ñixa'an̄i ñixiyōi, ta saá ndikó̄i ñoo Damasco.

¹⁸ Tá ñiya'a un̄i kuȳa, ta tuku keēi ñoo Damasco, ta ñixa'an̄i ñoo Jerusalén xa'a ña nakutá'an̄i xí'in̄i taPedro. Tá kixaāi ñoo Jerusalén yó'o, ta kindoōi xí'in̄i ra xa'on̄i kivīi.

¹⁹ Ta on koó ink̄a naapóstol ní-xinīi, ta ñiīi laá taSantiago* ta kúu ñani Jesucristo, Taa taKá'no noō yó, kúu taapóstol ta xinīi kivīi ñixiyōi ñoo Jerusalén yó'o.

²⁰ M̄iīi Ndios kúu taa ta ndákuīn xa'āi ndí to'on ña táāi yó'o vitin kúu ña ndixa ndaā.

²¹ Ta ndi'īi ñixiyōi ñoo Jerusalén yó'o, ta saá keēi kūa'an̄i ta ñixaāi kūa'a ñoo estado Siria ta xí'in̄i estado Cilicia.

²² Ta xa'āi ña ñixikāi ink̄a xiiña, ndā ñiīi nañani yó ni náki'vā yó na kándixa Jesucristo na táku ñoo estado Judea, on ta'an̄i koni nayó'o yí'i xí'in̄i nduch̄u noō na kivīi saá,

* **1:19** TaSantiago, ink̄a kivīi ra kúu Jacobo.

²³ ta ndasaá kuiti xini sɔ'o na to'on xa'a i ña ndato'on inka nivi na kándixa Jesucristo xí'in na. Nayó'o ndato'on na, káchí na saá: “Taa ta si'na chikaa ní ndee ña saxo'vi ra mii yó, vitin nduu ra taa ta ká'an ndoso to'on va'a xa'a Jesucristo, Taa taKá'no noo yó”, saá káchí nivi ndato'on na xa'a i.

²⁴ Ta saá nivi na xini sɔ'o to'on yó'o kisa ká'no na Ndios xa'a ña sandikó ra ini i ta nduu i taa ta kándixa Jesucristo.

2

¹ Ta niya'a uxu komi kuiya, ta saá ndikó i nixa'an i ñoo Jerusalén xí'in ñani yó taBernabé, ta saá kana i ñani yó taTito ta nixa'an ra xí'in ndi.

² Nixa'an i ñoo Jerusalén, chi ña ke'é i saá kúu ña kisa ndivi i ña saná'a Ndios noo i. Tá nixaa i ñoo Jerusalén yó'o ta nakutá'an i xí'in ndasaá kuiti nañani yó na kánóo to'on xa'a ndí kúu na nivi na ndíso chiño xí'in nivi na kándixa Jesucristo ñoo yó'o. Ta saá ndato'on káxini xí'in nataa yó'o yu kúu to'on va'a xa'a Jesucristo ká'an ndoso i noo nivi na on vása kúu najudío. Saá kuchiño kundaã ini nayó'o ndí on vása ní-nasama i to'on va'a ña ndaa xa'a Jesucristo. Saá chi tá nayó'o on vása ní-xiyo yu'ú na xí'in to'on va'a ña ká'an ndoso i, ta saá ña manj kuu ndi'i chiño ña xa kisa ndivi i nda kivi vitin, níkúu.

³ Ta na ndíso chiño yó'o ñii nakoo yu'ú na xí'in i ndí nivi na kándixa Jesucristo, na on vása kúu najudío, nayó'o on vása xini ñó'ó kasa ndivi na ndi'i ndayí yichi najudío. Ta saá na ndíso

chiño yó'o nda lo'o on vása ní-xa'nda chiño na noo ñani yó taTito ndí xini ñó'ó kasa ndivi ra costumbre circuncisión,* vará kúu ra tagriego.

4 Ta saá ni, sava nivi na vatá, na káchí xa kandixa na Jesucristo, nayó'o xa niki'vi se'é na nakutá'an na xí'in mji ndi, nivi na ndixa kándixa Jesucristo, chi navatá yó'o kóni na koto naní na ndasaá táku ndíka ndi yichi Jesucristo, ta on vása táku ka ndi tixin ndee ndayí ña nita taMoisés. Ta nivi yó'o on vása kúsi ini na ña táku ndíka ndi yichi Jesucristo, ta kóni na kasa nduxa na xí'in ndi ña ndikó ndi kutaku ndi tixin ndayí yó'o, xa'a ña ndasaá kuiti nduu ndi ndatán yóo naesclavo na xini ñó'ó kasa ndivi ndi'i ña xá'nda chiño ndayí noo na.

5 Ta nda ñii káni lo'o on vása ní-chikaá so'o ndi to'on ña nika'an nivi na vatá yó'o. Saá chi ña ndixa kóni ndi kúu ña nda ñii ndó'ó on naki'in ndó inká to'on vatá ña on vása yóo yu'ú xí'in to'on ña ndaa ña xa kandixa ndó xa'a Jesucristo. Ta ña ndixa kóni ndi kúu ña ndí ndi'i saá kivi ná kindoo to'on ña ndaa yó'o kutaku ña níma ndó.

6 Ta nañani yó na kánóo to'on xa'a ndí kúu na na ndíso chiño xí'in nivi na kándixa Jesucristo na nakutá'an ñoo Jerusalén, nayó'o nda lo'o on vása ní-ka'an na xí'in ndi yóo ka to'on ña kumani án ña kánóo ka noo to'on va'a ña ndaa ña ka'an ndoso i xa'a Jesucristo. Ta vará nañani yó yó'o kúu nivi na kánóo síkón to'on xa'a, ta ñayó'o on vása ndaya'ví ña noo i, chi Ndios on

* **2:3** Costumbre najudío ña naní “circuncisión” kúu ña xá'nda na lo'o ñii siji ñatege talo'o. Ké'é na saá xa'a ña taxi na ra nda'a Ndios.

vása náka_xin ra n_ivi, ta ñii ndáya'ví ndi'i n_ivi noo ra.

⁷ Ta nañani yó yó'o na_koni na ndí Ndios kúu ta_a ta sa_kuiso chiño y_i'i ña ka'an ndoso i to'on va'a xa'a Jesucristo noo n_ivi na on vása kúu najudío, ta ñii ki'va saá na_koni na ndí Ndios sa_kuiso chiño ra taPedro ña ka'an ndoso ra to'on va'a yó'o noo n_ivi najudío.

⁸ Chi m_ii Ndios kúu ta_a ta ti'ví taPedro ña va'a kasa chiño ra noo najudío. Ta m_ii Ndios yó'o kúu ta_a ta ti'ví y_i'i ña va'a kasa chiño i noo n_ivi na on vása kúu najudío.

⁹ Ta nañani yó taSantiago xí'in taPedro ta xí'in taJuan, kúu na ndíso chiño xí'in n_ivi na kándixa Jesucristo na nákutá'an ñoo Jerusalén. Ta un_i saá nañani yó yó'o na_koni na ndí Ndios xa ke'é ra ñava'a ká'no xí'in i ña sa_kuiso chiño ra y_i'i ña kasa ndivi i chiño noo n_ivi na on vása kúu najudío. Ta saá nañani yó yó'o va'a na_ki'in na taBernabé ta xí'in y_i'i, ta saná'a káxín na ndí ñii yóo na xí'in ndi, chi kúsi i ini na xa'a ña ñii káchí kisa chiño na xí'in ndi noo Jesucristo. Ta k_indoo yu'ú nañani yó yó'o ndí taBernabé xí'in y_i'i ko'on ndi ka'an ndoso ndi to'on va'a xa'a Jesucristo noo n_ivi na on vása kúu najudío, ta saá m_ii nañani yó yó'o kasa ndivi na chiño Jesucristo noo n_ivi na kúu najudío.

¹⁰ Ta ñii laá ña xáku ndá'ví nañani yó yó'o noo ndi kúu ña on sandakoo ndi ña chindeé ndi n_ivi nandá'ví. Ta chiño yó'o kúu ña chíka i ndee kasa ndivi i ndi'i saá ki'vi.

To'on yó'o ká'an ña xa'a taPablo ndato'on ra xí'in taPedro ndí yóo ña on vá'a ké'é ra

11 Ta saá kivi kixaa taPedro ñoo Antioquía, nakutá'an ra xí'in ndi, ta yi'i nika'an i xí'in ra ndi yoo ña on vá'a ké'é ra.

12 Saá chi tá si'na ka ña on ta'an kixaa sava nataa na kixi noo taSantiago ñoo Jerusalén, ta ndi'i saá kivi taPedro xixixi ra xí'in nivi na kándixa Jesucristo na on sivi najudío kúu. Ta taPedro, kivi xini ra kixaa nataa na kixi noo taSantiago, ta sandakoo ra xixi ra xí'in nañani yó na on vása kúu najudío, ta kuxíka ra noo nayó'o. Ke'é ra saá chi nyi'vi ra kotó nataa na kixi noo taSantiago ka'an kuáchí na xí'in ra, chi nataa yó'o xá'nda chiño na ndi ndi'i nivi na kándixa Jesucristo xini ñó'ó kasa ndivi na costumbre ña naní circuncisión.

13 Ta xí'in ña sandakoo taPedro xixi ra xí'in nivi na on sivi najudío kúu, ke'é ra ndatan ké'é ta ta ovi yu'u. Ta saá inká najudío na kándixa Jesucristo kixá'a na ndikon na ké'é na ñii káchí ndatan ké'é taPedro, ta kuxíka nayó'o noo nañani yó na on vása kúu najudío. Tanda mi taBernabé nakava ra ke'é ra ndatan ké'é ñii ta ta ovi yu'u, chi ñii káchí ke'é ra xí'in taPedro.

14 Tá xini i ña ké'é nañani yó yó'o ndi on vása yoo yu'ú ña xí'in to'on va'a ña saná'a Jesucristo, ta saá nandukú i taPedro, ta nixaa i noo ra, ta noo ndi'i nivi na kándixa Jesucristo na nakutá'an yó'o, ta nika'an i xí'in taPedro, kachi i saá: “Yó'ó kúu ñii tajudío, ta saá ni, táku ún ndatan táku nivi na on vása kúu najudío, chi on vása kisa ndivi ka ún ndi'i yichi najudío. Ta saá, ¿ndachun kóni ún kasa nduxa ún xí'in nivi na on vása kúu najudío ña kutaku na ndatan táku najudío ta

kasa ndivi na ndi'i yichi najudío?”, saá kachí i xí'in ta Pedro.

15 Ta mji yó nivi na kúu najudío, chi najudío kúu yivá si'í yó, xa xini so'o yó ñii to'on ña kachí nañoo yó ña kachí saá: “Mji yó najudío on sivi nivi na ndiso ku'a'a ní kuachi kúu yó ndatán yóo nivi na on vása kúu najudío”, kachí na.

16 Ta saá ni, kúnda'a ini yó ndí on sivi xa'a ña kisa ndivi nivi ndayí kúu ña ndúndii na noo Ndios, ta xa'a ña kándixa na Jesucristo kúu ña kisa ká'no ini Ndios xa'a kuachi na, ta ndúu na nivi na ndii noo Ndios. Ta saá mji yó xa'a ña kándixa yó Jesucristo, nduu yó nivi na ndii, na on ko kuachi ndiso noo Ndios. Tuku ká'anj: Nda ñii nivi on sivi xa'a ña kisa ndivi na ndayí kúu ña ndúndii na noo Ndios.

17 Ta saá ni, tá xa'a ña kándixa yó Jesucristo ndúkú yó ña nduu yó nivi na ndii noo Ndios, ta saá kixá'á yó nákoní yó ndí mji yó kúu nivi na ndiso kuachi, ta ña nákoní yó saá, nda lo'o on vása kóni kachí ña ndí Jesucristo chinda'á ra mji yó ña ke'é yó ña on vá'a.

18 Ta yi'i, táná nandikó ini ta sandakooi to'on va'a ña ndaa ña kándixa i, ta tuku kixá'á i saná'a i ndí xini ñó'ó ndi'i nivi kasa ndivi na ndi'i ndayí najudío, ta xí'in ña ke'é i saá ya'a ndoso i noo ñanda'a ña kándixa i.

19 Tá'an mji ña nixika ka i chíkaa ní i ndee ña kisa ndivi i ndayí najudío, ta saá kixá'á i nakoni i ndí ndayí yó'o on vása kómí ña ndee taxi ña kutaku ndino'o i. Ta saá sandakooi kisa ndivi i ndi'i ndayí najudío, ta vitin yóo i ndatán yóo ta ta nixi'i noo ndayí yó'o, chi on vása xá'nda chiño

ka ña noo*i*. Yi*i* nixi'i*i* noo ndayí yó'o xa'a ña kuchiño va'a kutaku*i* noo Ndios, ta vitin táku*i* xa'a ña sakusi*i* ini Ndios.

²⁰ Saá chi ñii káchí nixi'i*i* xí'in Jesucristo nda'a tón cruz, ta nataku*i* xí'in ra. Ta vitin kúu*i* ñii ta ta táku xí'in níma xaá chi Jesucristo yóo ra táku ra ini*i*. Ta vitin ña táku*i* xí'in yíkí koñu*i* ñoyívi yó'o, ta táku*i* ña xí'in nde*e* Jesucristo, ta ta kúu Sa'ya Ndios. Saá táku*i* vitin chi kándixa*i* Jesucristo ta ndáa ini*i* ra, ta Jesucristo kí'vi ini ra xini ra yi'i, ta taxi xí'in mii ra nixi'i ra xa'a kuachi*i*.

²¹ Ta vitin on vása chíkaa nino*i* ñava'a ña ke'é Ndios xa'a*i*, chi sanduu ra yi'i ta ta ndii noo ra xa'a ña kándixa*i* Jesucristo. Ta tá mii yó kuchiño sanduu xí'in mii yó nivi na ndii noo Ndios xa'a ña kisa ndivi yó ndayí ra, níkúu, ta saá ña man*i* kuu ña nixi'i Jesucristo xa'a kuachi yó.

3

Tō'on yó'o ká'an ndí xa'a ña kándixa yó Jesucristo kúu ña naki'in yó Níma Ndios táku ña ini yó

¹ Ndó'ó, nivi nañoo Galacia, indachun nivi na kí'vi sin*i* kúu ndó'ó! ¿Yu kúu nivi na chíkaa ña saka na ini ndó vitin va? Saá chi kama ní kuxíká ndó noo tō'on ña ndaa ña saná'a ndi ndó'ó xa'a Jesucristo, chi xa ndato'on káxin ndi xí'in ndó'ó ndi Jesucristo nixi'i ra nda'a tón cruz xa'a ndi'i kuachi yó.

² Ta vitin xini ñó'ó ndaka tō'on i ndó'ó ñayó'o: ¿Yo xa'a kúu ña naki'in ndó Níma Ndios ña yóo táku ini ndó? ¿An xa'a ña kisa ndivi ndó ndi'i

ndayí Ndios ña n̄taa taMoisés kúu ña ñaki'in ndó Níma Ndios? On s̄iví saá, chi xa'a ña k̄andixa ndó to'on ndaa ña x̄ini so'o ndó xa'a Jesucristo kúu ña ñaki'in ndó Níma Ndios táku ña ini ndó.

³ Ta saá vitin, ¿ndachun xáni s̄ini ndó ndatán xáni s̄ini n̄ivi na kúu na kí'ví s̄ini? Chi k̄ivi k̄ixá'á ndó k̄andixa ndó Jesucristo, t̄anda k̄ivi saá k̄ixá'á ndó ndaa ini ndó Níma Ndios ña taxi ña ndee ña nda'a ndó xa'a ña va'a kundikon ndó yich̄i Jesucristo. Ta vitin, ¿ndachun xáni s̄ini ndó ndí on vása x̄ini ñó'ó ka ndó ndee Níma Ndios?, chi vitin xáni s̄ini ndó ndí ndasaá kuiti x̄i'in ndee ȳikí koñu m̄i ndó kúchiño ndó va'a kundikon ndó yich̄i Jesucristo.

⁴ ¿Án ña man̄i kuiti x̄ikuu ndi'i ña yo'vi n̄ixo'vi ndó xa'a ña kúu ndó n̄ivi na k̄andixa Jesucristo? Ta ȳi'í ndát̄i ndí on s̄iví ña man̄i ní-xikuu ñayó'o.

⁵ Saá chi Ndios xa taxi ra Níma ra táku ña ini ndó, ta ke'é ra ku'a ní milagro ña x̄ini nd̄i x̄i'in ndó. Ta, ¿yo xa'a kúu ña Ndios ke'é ra ñava'a yó'o x̄ini ndó? ¿Án xa'a ña kisa ndivi ndó ndayí ña n̄taa taMoisés kúu ña? ¡Ndixa on s̄iví saá!, chi xa'a ña k̄andixa ndó to'on va'a ña x̄ini so'o ndó xa'a Jesucristo kúu xa'a ña Ndios ke'é ra ñava'a x̄i'in ndó.

Ndios ñika'an ra ndí taAbraham kúu ra t̄andii noo ra xa'a ña k̄andixa ra Ndios

⁶ Va'a ná kani s̄ini ndó xa'a taAbraham, ta ta kúu x̄i'í s̄ikuá m̄i yó na kúu najudío. TaAbraham k̄andixa ra Ndios, ta xa'a ñayó'o Ndios ñika'an

ra ndí t̄aAbraham kúu ra t̄a t̄a ndii t̄a ɔn koó kuachi ndiso ɔoɔ ra.

⁷Ta saá, va'a ná kundaa ini ndó ñayó'o ndí n̄ivi na ndáa ini Ndios ñii k̄i'va ndatán t̄aAbraham x̄indaa ini ra Ndios, ndi'i n̄ivi yó'o yóo na ndatán yóo sa'ya ñani síkuá ndino'o t̄aAbraham.

⁸Tɔ'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á ká'an ña xa'a k̄ivi ña vaxi Ndios sanduu ra n̄ivi na ɔn vása kúu najudío n̄ivi na ndii ɔoɔ ra xa'a ña kundaa ini na ra. Saá chi ɔoɔ tɔ'on Ndios yó'o vaxi tɔ'on ña ndatɔ'on Ndios x̄i'in t̄aAbraham, kachí ra saá: “Xa'a m̄ii ún, n̄ivi na ndi'i saá ñoo ñoyívi naki'in na ñava'a ke'éj x̄i'in na”, saá kachí Ndios x̄i'in t̄aAbraham.

⁹Tɔ'on yó'o kóni kachí ña ndí ndatán Ndios ke'é ra ñava'a x̄i'in t̄aAbraham, chi x̄ikuu ra t̄a t̄a k̄andixa Ndios, saá ké'é Ndios ñava'a x̄i'in ndi'i n̄ivi na kúu na k̄andixa Jesucristo.

¹⁰Ta ndi'i n̄ivi na x̄áni s̄inj̄i ndí xa'a ña kisa ndivi na ndayí ña n̄itaa t̄aMoisés, nduu na n̄ivi na ndii na ɔn koó kuachi kuiso ɔoɔ Ndios, ta ndi'i n̄ivi na x̄áni s̄inj̄i saá kúu n̄ivi na ndiso chi'ña. Saá chi tɔ'on Ndios ña n̄itaa t̄aMoisés x̄ina'á kachí ña saá: “N̄ivi na ndiso chi'ña kúu n̄ivi na n̄i-kuchiño t̄ondaa kasa ndivi ndi'i saá ndayí Ndios”, kachí tɔ'on Ndios.

¹¹X̄i'in tɔ'on yó'o kúndaɔa ini yó ndí ɔn s̄iví xa'a ña kisa ndivi n̄ivi ndayí Ndios ña n̄itaa t̄aMoisés kúu ña nduu na n̄ivi na ndii na ɔn koó kuachi kuiso ɔoɔ Ndios. Saá chi ink̄a x̄i'ña ɔoɔ tɔ'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á, kachí ña saá: “N̄ivi na kúu nandii ɔoɔ Ndios xa'a ña k̄andixa na ra, n̄ivi yó'o, ndixa kutaku na”, kachí tɔ'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á.

12 Ta saá kúndaḡ ini yó ndí ndasaá kuiti xa'a ña kándixa yó Jesucristo kúu ña nduu yó ñivi na ndii nõ Ndios ta táku ndino'o yó nõ ra. Ta saá ni, yichí ña xá'nda chiño ndayí on vása ká'an ña saá, chí káchí ña ndí xíní ñó'ó kasa ndivi yó ndi'i ña xá'nda chiño ndayí nõ yó, ta saá kuchiño nduu yó ñivi na ndii nõ Ndios ta kutaku ndino'o yó nõ ra.

13 Ta Jesucristo kúu taḡ ta saḡaku m̄i yó nõ ña x̄ikuu yó ñivi na x̄indiso chí'ña xa'a ña on vása ní-kuchiño yó tondḡa yó kasa ndivi yó ndi'i saá ndayí Ndios. Saá chí m̄i Jesucristo saḡuiso x̄i'in m̄i ra chí'ña ña x̄indiso yó ta yó'v̄i ní ñixó'v̄i ra xa'a kuachi yó. Chí yóo to'on Ndios ña ñita na x̄ina'á ña káchí saá: “Na ndíso chí'ña kúu ndi'i ñivi na tákaḡ nda'a tón yiton”, káchí to'on Ndios.

14 Ta xa'a ña k̄isa ndivi Jesucristo saá, ñivi na on vása kúu najudío na kándixa ña'á, nayó'o ñii káchí kuchiño na naki'in na ñava'a nda'a Ndios, ndatán yóo ña k̄indḡo ra x̄i'in ta Abraham taxi ra nda'a sa'ya ñani síkuá ndino'o ra. Ta saá vitin ndi'i ñivi, án najudío kúu na, án on s̄iv̄i najudío kúu na, ta xa'a ña kándixa na Jesucristo, Ndios táxi ra Níma ra ña kutaku ña ini na.

15 Nañani yó x̄i'in náki'va yó, vitin ndátḡon̄i x̄i'in ndó ñii ña xa x̄ín̄i va'a yó xa'a. Chí x̄ín̄i yó tá yóo ñii tutu ña ká'an xa'a ña k̄indḡo ñivi x̄i'in tá'an na, ta tutu yó'o kómí ña sello x̄i'in firma ñii taḡ, ta saá tutu yó'o kómí ña ndayí ña x̄ín̄i ñó'ó kasa ndivi ñivi ña k̄indḡo na xa'a. Ta nda ñii ñivi on kuchiño sandi'i na xa'a ndayí tutu yó'o, ni on kuchiño na nasama na ña.

¹⁶ Ndatán yóo tutu ña kómí sello Ndios, saá yóo to'on ña k̄indo Ndios xí'in taAbraham x̄ina'á, chi Ndios n̄ika'an ra ndixa ke'é ra ñava'a xí'in taAbraham ta xí'in sa'ya ñani síkuá ra. Ta to'on yó'o ña ká'an xa'a sa'ya ñani síkuá taAbraham on vása kóni kachí ña xa'a ku'a ní sa'ya ñani síkuá taAbraham, ta to'on yó'o kóni kachí ña xa'a ñii laá ta kúu sa'ya ñani síkuá taAbraham, ta tayó'o kúu Jesucristo.

¹⁷ Ta xí'in to'on yó'o kóni kachí j̄ ndí si'na x̄ikuu ña to'on ña k̄indo Ndios xí'in taAbraham x̄ina'á. Ta n̄iya'a kom̄i ciento oko uxu kūiya, ta saá Ndios taxi ra ndayí ra nda'a taMoisés. Ta saá ndayí yó'o on kúchiño sandi'i ña xa'a to'on ña si'na ña k̄indo Ndios xí'in taAbraham, ni on kúchiño nasama ña'á ña, chi ndatán yóo tutu ña kómí sello Ndios, saá yóo to'on ña si'na k̄indo Ndios xí'in taAbraham.

¹⁸ Ta on s̄iví xa'a ña k̄isa ndivi yó ndayí Ndios ña n̄itaa taMoisés kúu ña naki'in yó ñava'a nda'a Ndios. Ta ndixa xa'a ña Ndios k̄isa ndivi ra to'on ña k̄indo ra xí'in taAbraham kúu ña naki'in yó ñava'a nda'a Ndios.

*To'on yó'o ká'an
ndachun x̄inj̄ ñó'ó ndayí Ndios ña n̄itaa taMoisés*

¹⁹ Ta saá, ¿ndachun x̄inj̄ ñó'ó ndayí ña taxi Ndios nda'a taMoisés x̄ina'á? Ndios taxi ra ndayí ra xa'a ña saná'a ra n̄ivi ña kunda'a ini na ndí ké'é na ña on vá'a ta ndiso na kuachi noo Ndios. Ta ch̄itónj̄ Ndios ndí ndayí ra ka'nda chiño ña noo n̄ivi nda tondaa k̄iv̄i kixaa Jesucristo. Saá chi Ndios k̄indo ra xí'in taAbraham, kachí ra saá: “Xí'in ñii sa'ya ñani síkuá ún ke'é j̄ ñava'a

xí'in ndi'i n̄ivi ñoyívi", kachí Ndios. Ta k̄ivi Ndios t̄axi ra ndayí ra nda'a naIsrael, ta si'na t̄axi ra ña nda'a naángel, ta nayó'o t̄axi na ña nda'a t̄aMoisés. Ta t̄aMoisés yó'o x̄ikuu t̄a n̄ixikanoo ñoo Ndios ta ñoo naIsrael.

²⁰ Saá chi tá yóo ɔ̄vi n̄ivi, ta yóo kuachi xí'in na, ta ñayó'o náta'ví ña na. Ta saá x̄a'a ña kuchiño koo yu'ú na, x̄in̄i ñó'ó ñii n̄ivi ña kakanoo ñoo ɔ̄vi n̄ivi yó'o. Ta saá ni, tá yóo ñii laá t̄a, ta ɔ̄n vása x̄in̄i ñó'ó t̄ayó'o ink̄a n̄ivi na kakanoo ñoo ra. Ta Ndios ñii laá kúu ra, ta mató'ón m̄ji ra ch̄indú'u ra t̄o'on ña k̄indoo ra xí'in t̄aAbraham.

²¹ ¿Án kóni kachí t̄o'on yó'o ndí ndayí Ndios ña n̄itaa t̄aMoisés ɔ̄n vása yóo yu'ú ña xí'in t̄o'on ña k̄indoo Ndios xí'in t̄aAbraham? ¡Nd̄a lo'o ɔ̄n s̄iví saá! Chi tá ndayí kúu ña kómí ndeɛ taxi ña kutaku ndino'o n̄ivi ñoo Ndios, níkúu, ta saá ña k̄isa ndivi n̄ivi ndayí yó'o kuu ña s̄anduu ña n̄ivi na ndii ñoo Ndios, níkúu.

²² Ta t̄o'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á káchí ña ndí ndatán yóo n̄ivi na ñó'o preso, saá yóo ndi'i n̄ivi, chi ndeɛ ña ɔ̄n vá'a x̄a'nda chiño ñoo na, ta yóo na nó'ni na xí'in ndeɛ ña ɔ̄n vá'a yó'o. Ta ndi'i n̄ivi na kándixa Jesucristo, Ndios k̄indoo ra sakaku ra nayó'o ñoo ndeɛ ña ɔ̄n vá'a, x̄a'a ña kutaku ndino'o ndík̄a na.

²³ Ta si'na k̄a ña ɔ̄n t̄a'án k̄ixaɛ Jesucristo ñoyívi yó'o, ta ndatán yóo ve'e k̄aa ñoo x̄iño'o yó, saá n̄ixiyo ndayí ña x̄ixa'nda chiño ñoo yó, chi ndayí x̄indaa ña m̄ji yó koɔ ke'é yó ña ɔ̄n vá'a. Saá x̄itaku yó, nd̄a k̄ixaɛ k̄ivi Ndios saná'a ra yó ndí x̄a'a ña kándixa yó Jesucristo kúu ña ndúu yó n̄ivi na ndii na ɔ̄n koó kuachi ndíso ñoo

ra.

²⁴ Ta saá tuku ndayí Ndios ña n̄taa taMoisés, yóo ña ndatán yóo ñii tāa ta ndíso chiño xí'in naválí x̄a'a ña ndáa ra na, ta sáná'a ra na ña vivíi v̄axi kua'no na, tāndāa t̄ondāa na nduu na n̄ivi ná'no. Ñii k̄i'va saá ndayí x̄ikuu ña x̄indiso chiño xí'in yó ta x̄ini'i ña yich̄i yó ndāa n̄it̄ondāa yó ña k̄andixa yó Jesucristo ta n̄ik̄i'vi yó yich̄i ra. Chi x̄a'a ña k̄andixa yó Jesucristo kúu ña Ndios sanduu ra m̄ii yó n̄ivi na ndii na v̄a'a yóo xí'in ra.

²⁵ Ta x̄a'a ña k̄andixa yó Jesucristo, ta vitin tāyó'o kúu ta ndíso chiño xí'in yó, ta ndixa ɔn s̄iví k̄a ndayí kúu ña ndíso chiño xí'in yó.

²⁶ Ta x̄a'a ña k̄andixa yó Jesucristo, ndi'i yó kúu yó sa'ya ndino'o Ndios vitin.

²⁷ Saá chi ndi'i m̄ii yó n̄ivi na k̄andixa Jesucristo, ña ch̄ichi yó kúu ña sáná'a ndí ñii yóo yó xí'in ra, ta m̄ii Jesucristo yóo ra xí'in yó. Ta x̄a'a ña táku Jesucristo ini yó, ndasa x̄aá ra ini yó, ta táku x̄aá yó xí'in ra vitin.

²⁸ Ta vitin, n̄o Ndios ñii ndáȳa'ví ndi'i n̄ivi na k̄andixa Jesucristo; án najudío kúu na, án ɔn s̄iví najudío kúu na, án naesclavo kúu na,* án n̄ivi na ɔn s̄iví naesclavo kúu na, án nat̄aa kúu na, án náña'a kúu ná, ta n̄o Ndios ñii ndáȳa'ví ndi'i n̄ivi na k̄andixa Jesucristo chi ñii yóo na xí'in ra.

²⁹ Ta x̄a'a ña ñii yóo yó xí'in Jesucristo, ndi'i yó kúu yó sa'ya ñani síkuá ndino'o taAbraham, ta saá ndixa naki'in yó ñava'a ña k̄ind̄o Ndios taxi

* **3:28** Naesclavo kúu n̄ivi na ɔn vása kómí ndayí sandakoo na chiño kisa ndivi na n̄o napatrón na.

ra nda'a ta Abraham ta nda'a sa'ya ñani síkuá ndino'o ra.

4

¹ Ta vitin ndátò'onj jí'in ndó inkà tò'on ña saná'aj xà'a ndó'ó, ñivi na kúu sa'ya ndino'o Ndios, ta káchí ña saá: Tá yóo ñii taa ta kúu yivá ñii talo'o ní, ta taa yó'o ñixi'j ra, ta saá sa'ya ra talo'o ní yó'o kúu taa ta kómí ndi'i ñakuíká ña xikomí yivá ra. Ta saá ni, ña on ta'an tondaa ra kuu ra ñii taa taká'no, ta talo'o ní yó'o yóo ra ndatán yóo taesclavo,

² chi xínj ñó'ó kasa ndivi ra ña xá'nda chiño ñivi na ndíso chiño jí'in ra. Saá táku talo'o ní yó'o jí'in ñivi na ndíso chiño jí'in ra ña ndáa na ra, nda tondaa kivi ña chindú'u yivá ra nakuiso chiño ra jí'in ndi'i ñakuíká yivá ra.

³ Ta mji yó ñivi na kándixa Jesucristo ndatán yóo talo'o ní yó'o saá ñixiyo yó kivi tá on ta'an kandixa yó Jesucristo, chi kivi saá ndayí kúu ña xixa'nda chiño noo yó ta xindaa ña mji yó noo ña on vá'a ñoyívi yó'o.

⁴ Saá ñixiyo, ta ñitondaa kivi ña chitónj Ndios, ta saá tì'ví ra Sa'ya ra kixi ra ñoyívi yó'o. Ta Sa'ya ra yó'o kaku ra tixin ñii ña'a, ta kaku ra ta xa'no ra tixin ndee ndayí Ndios ña ñitaa ta Moisés.

⁵ Saá kisa ndivi Jesucristo xà'a ña kúchiño sakaku ra mji yó, ñivi na xitaku tixin ndee ndayí, ta saá táku ndíkà yó noo ndayí vitin. Ta Jesucristo ke'é ra ñava'a yó'o jí'in yó xà'a ña naki'in Ndios mji yó nduu yó sa'ya ndino'o ra.

⁶ Ta xà'a ña kúu yó sa'ya Ndios, ta saá tì'ví ra Níma Sa'ya ra kutaku ña ini yó. Ta Níma Sa'ya

ra yó'o kúu Níma Ndios ña táku ini yó vitin, ta chinda'á ña ñii ñii m̄ji yó ña kachí yó xí'in Ndios saá: “¡Tata Yivá m̄ji i!” , káchí yó xí'in Ndios.

⁷ Ta saá vitin on vása yóo ka yó ndatán yóo naesclavo na kisa chiño noo tapatrón na xí'in ñanduxa, chi vitin ndixa sa'ya ndino'o Ndios kúu yó. Ta xa'a ña kúu yó sa'ya Ndios chi kándixa yó Jesucristo, ndi'i ñakuíká Ndios kúu ñakuíká m̄ji yó vitin, chi saá kindo Ndios xí'in yó.

Tō'on yó'o ká'an ña taPablo ndí'i ní ini ra koto ñivi naño Galacia tuku nandikó na kundikon na yichi yata

⁸ Kuyá tá on ta'an koni ndó Ndios, ta saá xikuu ndó naesclavo na kisa chiño noo ku'a ñandios vatá, ña on sivi Ndios ndino'o kúu.

⁹ Ta vitin ndixa ndó'ó xa xini va'a ndó Ndios, ta ña kaxin ka kúu ña ná ka'anjí xí'in ndó ndí m̄ji Ndios xa xini va'a ra ndó'ó. Ta saá, ¿ndachun kóni ndó nandikó ndó ña tuku nduu ndó naesclavo, na kasa chiño noo ndee ña xá'nda chiño noo yichi yata ña xindikón ndó?, chi ndee yó'o kúu ndee ña vitá ní ña on vása ndaya'ví noo ndó vitin.

¹⁰ Ndátō'onj tō'on yó'o xí'in ndó chi nda vitin ndó'ó yóo ndó ndatán yóo naesclavo na kisa ndivi ña xá'nda chiño yichi yata noo ndó. Saá chi yichi yata yó'o chindú'u ña ndá kivi, ndá yoo, án ndá kuyá xini ñó'ó sakana ndó ñii ñii vikó. ¿Án nda vitin xani sinj ndó ndí Ndios xini ñó'ó ra vikó yó'o xa'a ña kusij ini ra koni ra ndó'ó? ¡On sivi saá!

11 Ta xa'a ña on ta'an kundaa va'a ini ndó xa'a yichi Jesucristo, ndixa yi'i yí'víi koto ña maní xikuu ndi'i chiño ña kisa ndivi i xa'a ndó'ó.

12 Nañani yó xí'in náki'va yó, xáku ndá'víi noo ndó ndí kutaku ndíka ndó ñii ki'va ndatán yi'i táku ndíka i yichi Jesucristo vitin. Saá chi yi'i xa nduu i ndatán yoo ndó'ó, ñivi na on vása kúu najudío, chi mii yó, ñivi na kándixa Jesucristo, on vása xini ñó'ó kutaku ka yó tixin ndee ndayí najudío. Ta kóni i ña kundaa ini ndó ndí on vása ní-ke'é ndó ña on vá'a xí'in i.

13 Saá chi kivi noo ñixaa i noo ndó, saá ñixiyo ñii kue'e xí'in i ña ndeé ní ndó'o i, ta ndó'ó va'a chindeé ndó yi'i. Náka'an ndó ndí ña yo'vi ñindo'o i saá, kúu ña taxi ñindo'o i kua'a ní kivi xí'in ndó, ta kuchiño ñika'an ndoso i to'on va'a xa'a Jesucristo xí'in ndó.

14 Vará kue'e ña saxo'vi yi'i xikuu ña ñii tondó'ó ká'no ní noo ndó, ta nda lo'o on vása ní-sandakoo ndó yi'i, ni on vása ní-xaa noo ndó yi'i. Ta nda víka, ndó'ó va'a ñaki'in ndó yi'i ndatán ñaki'in ndó ñii ñaángel Ndios án ndatán ñaki'in ndó mii Jesucristo, saá ñaki'in ndó yi'i.

15 Ta, ¿ndachun nasama ini ndó vitin? Tá'an si'na ñixiyo i xí'in ndó, ta ndixa ndó'ó kí'vi ní ñixiyo ini ndó xini ndó yi'i, ta kivi saá nda ñitondaa ndó xikuu ndó ñivi na kóni chindeé yi'i xí'in ña ndino'o sji ini ndó, tãnda ñixiyo ti'va ndó tava ndó nduchú noo ndó xa'a ña taxi ndó ña nda'a i, níkúu.

16 Ta vitin, ¿án nduu ndó ñivi na sãa ini xini ndó yi'i xa'a ña ndato'on i ñandaa xí'in ndó?

17 Ta ñivi na kóni nasama ini ndó xa'a ña kasa

ndivi ndó ndi'i ndayí najudío, vará vivíi ké'é na xí'in ndó, ta on sivi nivi na ndino'o ini kúu na. Chi nayó'o chíkaa ní na ndee xí'in ndó ña kuxíká ndó noo ndi'i ta kuiti chikaa so'o ndó to'on ña sáná'a mii na.

¹⁸ Ta mii yó, vará ña va'a ní kúu ña vivíi ke'é yó xí'in nivi, ta xini ñó'ó ke'é yó saá xí'in ña ndino'o ini yó. Ta ndó'ó, saá xini ñó'ó ke'é ndó xí'in ndi'i nivi ndi'i saá kivi, án kivi yoo i xito i ña ké'é ndó kúu ña, án kivi on koo i kúu ña.

¹⁹ Nañani yó xí'in náki'va yó, ndatán yoo sa'ya mii i, saá yoo ndó. Ta yi'i, ndatán yo'vi ndó'o ñii ña'a ña kí'vi ní tixin xa'a ña xa kóni kaku sa'ya ñá, saá ndó'o i xa'a ndó. Saá chi ndati i ña vaxi kua'no ndó ta tondaa kivi ña xino ndó nduu ndó ndatán yoo Jesucristo.

²⁰ Ta xí'in ña ndino'o ní ví ini i kúu ña kútoo i koo i xí'in ndó xa'a ña vivíi ndato'on yó xí'in tá'an yó. Ta saá on vása koni ñó'ó i taa i to'on yo'vi yó'o xaá ña noo ndó, níkuu. Ta vitin on vása nání i to'on ña va'a ndato'on i xí'in ndó.

To'on yó'o ká'an ña xa'a sa'ya ñá Sara xí'in sa'ya ñá Agar

²¹ Ndó'ó, nivi na kúu na kóni tuku ndikó kutaku tixin ndayí ña ñitaa ta Moisés, ¿án on vása ní-xini so'o ndó ña káchí ndayí yó'o?

²² Chi ndayí yó'o ká'an ña ta Abraham xikomí ra ovi sa'ya ra. Ñii sa'ya ra kaku tixin ñii ña'a ñá kúu esclava. Ta inká sa'ya ra kaku tixin ñii ña'a ñá táku ndíka, ñá xikuu ñásí'í ndino'o ta Abraham.

²³ Ta sa'ya ñaesclava kaku ra chi yivá si'í ra chíkaa ini na kukomí na sa'ya na. Ta sa'ya ña'a

ñá táku ndíkạ kạku ra xạ'a ña kundivi tọ'on ña kịndọo Ndios xí'in tạAbraham.

²⁴ Ta xí'in ọvị náña'a yó'o tọ'on Ndios sáná'a ndasaá yóo ọvị ña kịndọo Ndios xí'in nịvi. Tọ'on ña ká'ạn xạ'a ñáesclava Agar sáná'a ña xạ'a ña kịndọo Ndios xí'in nịvi naIsrael yuku Sinaí, chi nọọ yuku yó'o Ndios tạxi ra ndayí ra nda'a tạMoisés. Ta ndi'i nịvi na ndíkọn yichị nọọ xá'nda chiño ndayí, ndatán yóo sạ'ya ñáesclava Agar saá yóo na, chi táku kạ na tịxin ndeẹ ndayí yó'o.

²⁵ Ta saá tuku tọ'on ña ká'ạn xạ'a ñáesclava Agar yó'o sáná'a ña xạ'a yuku Sinaí ña ñındichi nọọ ño'ọ ña naní Arabia, chi nọọ yuku yó'o tạMoisés naki'in ra ndayí Ndios. Saá tuku tọ'on ña ká'ạn xạ'a ñáesclava Agar sáná'a ña xạ'a ñoo Jerusalén kịvị vitin, chi nịvi nañoọ Jerusalén xí'in ndi'i nịvi najudío na ndíkọn yichị nọọ xá'nda chiño ndayí, ndatán yóo naesclavo saá yóo na.

²⁶ Ta tọ'on ña ká'ạn xạ'a ñáSara, ña'a ñá xịtakụ ndíkạ, sáná'a ña xạ'a inka ñoo Jerusalén ña yóo ñoyívi nịno, ta mịi yó nịvi na kándixa Jesucristo, kúu yó nịvi nañoọ yó'o. Ta ndi'i mịi yó na kúu nañoọ Jerusalén ña yóo ñoyívi nịno, kúu yó nịvi na táku ndíkạ, ta ndatán yóo sạ'ya ñáSara ñá xịtakụ ndíkạ, saá yóo yó.

²⁷ Saá ká'ạn tọ'on Ndios ña nịtaa na xịna'á xạ'a ñáSara ta xạ'a nịvi na yóo ndatán yóo sạ'ya ñá, ta tọ'on yó'o káchí ña saá:

Yó'ó, ñá kúu ña'a ñánóma, ñá ọn kịvị koo sạ'ya,
ịvạ'a ná kusịi ini ún vitin!

ịVạ'a ná ndạ'yi ún xạ'a ña ká'no ní ñasịi yóo

ini ún!

Saá chi ñii k̄iv̄i ña vaxi, ñáña'a mató'ón, chi yij ñá sandakoo ra ñá, ñáyó'o kukomí ñá kuá'a ní ka sa'ya ñá noo nasa'ya ña'a ñá yoo yij, saá káchí to'on Ndios ña ñitaa na xina'á.

²⁸ Ta saá vitin, xa'a ña kuá'a ní kúu m̄ij yó ñivi na kándixa Jesucristo, Ndios xa k̄isa ndivi ra to'on yó'o ña kindoo ra xí'in taAbraham, chi ñii k̄i'va xí'in taIsaac ndi'i m̄ij yó kúu yó sa'ya ndino'o taAbraham.

²⁹ Ta ink̄a sa'ya taAbraham, ta kúu taIsmael, ta ta kaku chi yivá si'í ra kuiti ch̄ikaá ini na kukomí na sa'ya na, taIsmael yó'o saxo'vi ra taIsaac, ta ta kaku chi saá kundivi ña kóni Níma Ndios. Ta vitin ñii k̄i'va saá ñivi na sáná'a ndí xini ñó'ó kasa ndivi yó ndi'i ndayí Ndios ña ñitaa taMoisés, ñivi yó'o kúu na ndik̄on saxo'vi m̄ij yó, ñivi na kándixa Jesucristo.

³⁰ Ta to'on Ndios ña ñitaa na xina'á, káchí ña saá: “Xini ñó'ó tava ún ñaesclava, ta ti'ví ún ñáyó'o xí'in sa'ya ñá, ña ná ko'on na ta kuxiká na noo ún. Chi ta sa'ya ñaesclava yó'o on kuchiño naki'in ra ñava'a ña kindoo Ndios taxi ra nda'a sa'ya m̄ij ña'a ñá xitaku ndíka”, káchí to'on Ndios.

³¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, m̄ij yó na kándixa Jesucristo on vása yoo ka yó ndatán yoo sa'ya ñaesclava. Saá chi m̄ij yó yoo yó ndatán yoo sa'ya ña'a ñá xitaku ndíka.

5

Xí'in to'on yó'o taPablo ndúkú ra noo ñivi na

kándixa Jesucristo ña on sandakoo na yichí noo táku ndíka na

¹ Ndixa Jesucristo sakaku ra mji yó noo ndayí xa'a ña kuchiño kutaku ndíka yó. Ta saá ndó'ó, xíní ñó'ó kutaku ndíka ndó yichí ra, ta on ndikó ndó ña tuku nduu ndó ñivi naesclavo na táku tixin ndee ndayí ña ñitaa taMoisés.

² Chikaa so'o va'a ndó to'on ña ndato'on i xí'in ndó vitin: Ta ndó'ó, tá taxi ndó ña kasa ndivi ndó costumbre circuncisión, chi xáni sijní ndó ndí xí'in chiño yó'o kuchiño ndó kutá'an va'a ndó xí'in Ndios, ta xí'in ña ke'é ndó saá, saná'a ndó ndí nda lo'o on vása ndaya'ví noo ndó ña kisa ndivi Jesucristo xa'a ña kuchiño yó kutá'an va'a yó xí'in Ndios.

³ Yi'i, tuku ká'an i xí'in ndó ndí nda yu kúu ñivi na kisa ndivi ndayí ña xá'nda chiño xa'a circuncisión, chi xáni sijní na saá kuchiño kutá'an va'a na xí'in Ndios, níkúu, ta va'a kundaq ini ñivi yó'o ndí táku ka na tixin ndee ndayí, ta xíní ñó'ó kasa ndivi na ndi'i saá ndayí Ndios ña ñitaa taMoisés.

⁴ Ndó'ó, ñivi na xáni sijní ndí xa'a ña kisa ndivi ndó ndayí Ndios ña ñitaa taMoisés nduu ndó ñivi na ndii na on koó kuachi kuiso noo Ndios, ta ndó'ó, xí'in ñayó'o sáná'a ndó ndí xa ñita'ví tá'an ndó xí'in Jesucristo, chi sakana ndó ñava'a saní'i Ndios ndó'ó.

⁵ Ta mji yó, ñivi na ndino'o táku chi Níma Ndios táku ña ini yó, ndáti yó ta ndáa ini yó ndí ndixa kúu yó ñivi na ndii noo Ndios xa'a ña kándixa yó Jesucristo.

⁶ Ta mji yó ñivi na táku ini Jesucristo, ta ñii yóo yó xí'in ra, ta noo yó on vása ndaya'ví ka, án

kúu yó ñivi na kisa ndivi circuncisión, án kúu yó ñivi na on vása ní-kisa ndivi ña. Chi ñii laá ña ndáya'ví ní noo yó kúu ña kándixa yó Jesucristo, ta xí'in ña kí'vi ini yó xíni tá'an yó sáná'a yó ndí ndino'o kándixa yó ra.

⁷ Ta ndó'ó, va'a ní kixá'á ndó ndíkõn ndó yichì ña ndaa, ta, ¿yu kúu ñivi sasi noo ndó xa'a ña on xjin ndó kundikõn ka ndó yichì ña ndaa yó'o?

⁸ On sivi to'on ña kaku noo Ndios kúu ña ká'an ñivi na chú'u ndó'ó ke'é ndó saá. Chi Ndios kúu ta ta kana ndó'ó kundikõn ndó yichì ña ndaa.

⁹ Ta ñivi yó'o na sáná'a ndí ndi'i ñivi na kándixa Jesucristo xini ñó'ó na kasa ndivi na costumbre circuncisión, to'on vatá yó'o ña sáná'a na, ndatán yoo levadura saá yoo ña. Ta va'a naká'an ndó to'on ndíchí ña xini yó ña káchí saá: “Vará lo'o kuiti kúu levadura, ta kómí ña ndee kasa chiño ña xí'in ñii ko'ndo ká'no yuxan ña sanaño ña'á ña”, saá káchí to'on yó'o.

¹⁰ Yi'i ndaa ini i ndí Ndios chindee ra ndó'ó ña on kandixa ndó to'on ña kaku sijnì ñivi vatá yó'o ña kúu to'on ña sáka sijnì ndó xa'a ña on kundaa ini ndó yu kúu ñandaa xini ñó'ó ke'é ndó. Ta saá va'a Ndios ná saxo'vi ra ñivi yó'o, nda yu kúu na.

¹¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, tá ndixa yi'i ká'an ndoso i ndí ñivi xini ñó'ó kasa ndivi na costumbre circuncisión xa'a ña kutá'an va'a na xí'in Ndios, níkuu, ta saá najudío sandakoo na ña ndíkõn na saxo'vi na yi'i, níkuu. Ta yi'i on vása ká'an i saá, chi ndixa ká'an ndoso i noo ñivi ndí ndasaá kuiti xa'a ña ñixi'i Jesucristo nda'a tón cruz xa'a kuachi yó, kúchiño nduu yó ñivi na ndii noo Ndios. Táná sandakoo i ña ká'an ndoso i

tò'on yó'o, níkúu, ta saá òn kusaã kà ini ñivi koni na yì'ì.

¹² Ta ñivi vatá na sáná'a ndó'ó ña ka'nda lo'o ndó koñu ndó xà'a ña xínì ñó'ó kasa ndivi ndó costumbre circuncisión, ta yì'ì, ká'ànì saá xà'a ñivi yó'o ndí xiiña ñoò kóni na ka'nda lo'o na, jvạ'a kà ñii yichì ná ka'nda ndi'i xí'in m̃i na!

¹³ Ta m̃i yó, ñivi na kándixa Jesucristo, Ndios kàna ra yó ña kutaku ndíkà yó. Ta òn sivi xà'a ña kasa ndivi yó ña òn vá'a ña kútoo ní yìkì koñu yó kúu ña kutaku ndíkà yó. Ndà víkà, vạ'a kutaku ndíkà yó xà'a ña kasa ndivi yó chiño ña chindeé tá'an yó xí'in ña kí'vi ini yó xínì tá'an yó.

¹⁴ Saá chi ndi'i ndayí Ndios ña ñtaa taMoisés, kundivi ndi'i ña xí'in ndayí ña káchí saá: “Kuki'vi ini yó koni tá'an yó ñii kị'va ndatán kí'vi ini yó xínì yó m̃i yó.”

¹⁵ Ta, jkoto vạ'a ndó xí'in m̃i ndó! Tá òn vása kí'vi ini ndó xínì tá'an ndó, ta káni tá'an ndó xí'in tò'on ña sátakué'e ndó ini tá'an ndó, ta yiyò ní saá, kòtò kundeeé ndó sandi'i ndó xà'a natá'an ndó, ta natá'an ndó sandi'i na xà'a ndó'ó.

Tò'on yó'o ká'àn ndí ña òn vá'a ña kútoo yìkì koñu ñivi

òn vása yóo yu'ú ña xí'in ña kóni Nímà Ndios

¹⁶ Ta ndátò'onì xí'in ndó, káchìj saá: Kutaku ndó kasa ndivi ndó ña kóni Nímà Ndios, ta saá òn vása kutaku ndó kasa ndivi ndó ña òn vá'a ña kútoo yìkì koñu ndó.

¹⁷ Nímà Ndios ña táku ini m̃i yó, ñivi na kándixa Jesucristo, kóni ña ndí kasa ndivi yó ñavạ'a. Ta ña kútoo ní yìkì koñu yó kúu ña ke'é yó ña òn vá'a. Ta saá ña kóni Nímà Ndios ke'é

yó kúu ña káni tá'an xí'in ña kútoo ní yíkí koñu yó ke'é ña. Ta xa'a ña káni tá'an ovi ñayó'o saá, on vása táxi ña kasa ndivi yó ñava'a ndatán yóo ña kóni yó ke'é yó.

18 Ta saá ni, tá ndíkõn yó yichì nõõ xá'nda chiño Nímã Ndios nõõ yó, ta saá on vása xínì ñó'ó kundikõn yó yichì nõõ xá'nda chiño ndayí Ndios ña ñitaa taMoisés nõõ yó.

19 On vása yo'vi nakoni yó yu kúu ña on vá'a ña ké'é ñivi na kisa ndivi ña kútoo ní yíkí koñu na. Saá chi ñivi yó'o kútoo ní na kivi na kuachi, ta nataa kivi na kuachi xí'in náña'a ná on sivi násí'í na kúu, ta náña'a kivi ná kuachi xí'in nataa na on sivi yij ná kúu, ta ñivi yó'o ké'é na ndi'i saá nõõ ñakini,

20 ta kisa to'ó na ku'a ní nõõ ndios vatá, ta xí'in ña nákuati na chíkaa na ñatásín inkã ñivi, ta sãã ní ini na xínì tá'an na, ta táxi na kuachi xa'a natá'an na nõõ nachiño, ta chútú ini na xí'in ña kuínì na xínì na ñivi, ta kama sákaku na kuachi xí'in ñivi, ta nina to'on kue'e ká'an na ta káni tá'an na xí'in tá'an na, ta sáná'a na to'on ña sátivi ñandaa xa'a Jesucristo.

21 Ta ñivi yó'o kisa kuínì na ta chíkaa ñino na inkã ñivi, ta xá'ni na ñivi, ta xí'i ní na ndutã tá sáxíini ñivi, ta kúsij ní ini na koo na vikõ nõõ ké'é ñivi ndi'i saá nõõ ña on vá'a ñakini, ta ñivi yó'o táku na ké'é na ku'a ní kã inkã nõõ ña on vá'a. Ta yij, xa ndato'on i xí'in ndó, ta vitin tuku ká'an i xí'in ndó, káchij saá: Ñivi na táku ké'é ndi'i ña on vá'a ña sakán ndato'on i xa'a, ñivi yó'o on kutaku na xí'in Ndios nõõ xá'nda chiño ra.

22 Ta mji yó, ñivi na táku Nímã Ndios ini, on

vása táku yó ké'é ka yó ña ɔn vá'a ndatán ké'é n̄ivi yó'o. Chi Ním̄a Ndios táxi ña ndee ña ini yó ña nduu yó n̄ivi na va'a kí'vi ini xini tá'an, ta nákaa ñasij̄ ini yó, ta yóo ñava'a ini yó, ta kómí yó ña ká'no ini yó xini yó n̄ivi, ta ké'é yó ñava'a xí'in n̄ivi, ta kúu yó n̄ivi na va'a ini, ta kúu yó n̄ivi nandaa na ɔn vása sándakoo yich̄i Ndios.

²³ Ta ɔn s̄iví n̄ivi na kisa ká'no xí'in m̄iji kúu yó, ta nda víka, n̄ivi na kisa n̄ino xí'in m̄iji kúu yó. Ta n̄ivi na násita xí'in m̄iji noo ña ɔn vá'a kúu yó. Saá táku m̄iji yó, na kúu n̄ivi na táku Ním̄a Ndios ini, ta ɔn koó nda ñii ndayí ka'nda chiño noo yó ña ɔn kasa ndivi yó ndi'i ñava'a yó'o.

²⁴ Ta xa'a ña ñii yóo yó táku yó xí'in Jesucristo, ta xí'in ña n̄ixi'i Jesucristo nda'a tón cruz, ñii káchí xí'in ra n̄ixi'i ña kútoo yikí koñu yó ké'é ña, ña kúu ña ɔn vá'a. Ta saá ɔn vása ka ndikɔn yó yich̄i yatá noo x̄ixa'nda chiño ña ɔn vá'a noo yó.

²⁵ Ta vitin Ním̄a Ndios kúu ña táku ini yó ta ndikɔn yó yich̄i noo xá'nda chiño Ním̄a Ndios noo yó. Ta saá x̄ini ñó'ó kutaku yó xí'in ña kisa ndivi yó ña kóni Ním̄a Ndios.

²⁶ ɔn vá'a kuu yó n̄ivi na ña'a ní ini, ta ɔn vá'a kuu yó n̄ivi na sása ini natá'an, ta ɔn vá'a kuu yó n̄ivi na kuini ini xini natá'an.

6

¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, tá yóo ñii n̄ivi na kándixa Jesucristo ta nakava na ke'é na ña ɔn vá'a, ta ndó'ó, n̄ivi na va'a táku ndatán kóni Ním̄a Ndios, x̄ini ñó'ó chindeé ndó tañani yó án ñáki'va yó yó'o xa'a ña tuku va'a naki'in na

kundikōn na yichī ña ndaḡ. Ta kivi ka'an ndó xí'in na, ta xí'in to'on ña to'ó ta xí'in ña ñino ini ndó ka'an ndó xí'in na. Ta ndixa koto va'a xí'in mji ndó koto ñii kivi ñii ki'va saá ña on vá'a koto ndoso ña ndó'ó ta nakava ndó ke'é ndó ña on vá'a.

² Saá chi tá yóo ñii tondó'ó án tondíni táku yó, ta ndatán yóo ñaveé ní ndíso yó, saá yóo ña, ta xíní ñó'ó chindeé tá'an yó noo ñaveé ndíso natá'an yó. Ta xí'in ña chindeé tá'an yó saá, kisa ndivi yó ndayí ña xa'nda chiño Jesucristo noo yó.

³ Tá yóo ñivi na kándixa Jesucristo, ta kúu na ñivi na ña'a ní ini, ta kúu na ñivi na sándá'ví xí'in mji, chi on sivi na ná'no ka noo inká ñivi kúu nayó'o.

⁴ Ñii ñii mji yó ñivi na kándixa Jesucristo, xíní ñó'ó ka'vi va'a sijní yó xa'a ña ké'é yó, ña kundaḡ ini yó án ndixa ñava'a, án ña on vá'a kúu ña ké'é yó. Tá ndixa vivíi kisa ndivi yó chiño va'a, ta saá va'a ná kusij ini yó xa'a ña ké'é mji yó. Ta on vá'a kundi'i ini yó xa'a ña ké'é inká ñivi, án va'a ka án ña on vá'a va'a ka kúu chiño nayó'o noo chiño ña ké'é mji yó.

⁵ Saá chi ñii ñii ñivi xíní ñó'ó kuiso chiño na xí'in ña sakuiso Ndios mji na.

⁶ Ta ñivi na xíní so'o to'on Ndios ña sáná'a namaestro noo na, ñivi yó'o ndíso na chiño ña taxi na lo'o ñava'a kómí na nda'a namaestro na sáná'a ña'a.

⁷ Tá xáni sijní ndó ndí Ndios on cha'vi ra ñivi ndatán yóo chiño kisa ndivi na, ta xí'in ña xáni sijní ndó saá, sándá'ví xí'in mji ndó. Saá chi tá chi'i ñivi ñava'a, ta ñava'a nakaya na. Tá chi'i ñivi ña on vá'a, ta ña on vá'a nakaya na.

⁸ Ta saá ñivi na táku kisa ndivi ña on vá'a ña kútoo ní yíkí koñu na, nayó'o yóo na ndatán yóo ñivi na chí'i ña on vá'a, ta ña nakaya ñivi yó'o kúu ña sandi'i xa'a na ño Ndios. Ta ñivi na táku kisa ndivi ña kóni Nima Ndios, ñivi yó'o yóo na ndatán yóo ñivi na chí'i ñava'a, ta ña nakaya ñivi yó'o kúu ña kutaku na xí'in Ndios ndi'i saá kivi ña vaxi.

⁹ Ta saá ñii ñii kivi xini ñó'ó kutaku yó kasa ndivi yó ñava'a, ta nda lo'o on sandakoo yó ké'é yó saá. Tá ñii ñii kivi chikaá ka yó ndee ké'é yó ñava'a, ta saá tondaa kivi ña chitóni Ndios, ta ndixa naki'in yó ñava'a taxi Ndios nda'a yó.

¹⁰ Ta xa'a ñayó'o, ndi'i saá yichi tá kuchiño ké'é yó ñava'a xí'in ñivi, ta saá va'a ná ké'é yó ña. Ta ña xini ñó'ó ní ka kúu ña ké'é yó ñava'a xí'in nañani yó ta xí'in náki'va yó na kándixa Jesucristo.

*Xí'in to'on yó'o taPablo kisa ká'no ra
ña kisa ndivi Jesucristo nda'a tón cruz*

¹¹ Koto ndó ví, vitin xí'in nda'a mii i taa i letra ná'no yó'o ño ñasondí'í tutu yó'o.

¹² Ndátoto'on i xí'in ndó saá, ndí ñivi na kóni kasa nduxa xí'in ndó ña kasa ndivi ndó costumbre circuncisión, ñivi yó'o on sivi ñivi na va'a ndino'o ini kúu na. Saá chi ña kuiti kóni na kúu ña va'a koo na xí'in inká najudío, ta yí'ví na koto najudío yó'o saxoví ña'á na, táná ka'an na ndí ndasaá kuiti xa'a ña kisa ndivi Jesucristo kivi ñixi'i ra nda'a tón cruz kúu ña kuchiño Ndios sakaku ra ñivi ño kuachi na.

¹³ Ta najudío yó'o, na kúu na ká'an xí'in ndó ndí xini ñó'ó kasa ndivi ndó costumbre

circuncisión, ta m̄ji nayó'o ɔn vása kisa ndivi na ndi'i ña xá'nda chiño ndayí Ndios ña n̄taa t̄aMoisés. Ta ndasaá kuiti ña kóni na kúu ña kasa ndivi ndó costumbre circuncisión, xa'a ña kuchiño kasa ká'no xí'in m̄ji na ɔo ink̄a n̄vi ña sanoo na ini ndó ña kundikɔn ndó yich̄i m̄ji na.

14 Ta ȳi'j, ñii laá xa'a ña kisa ká'no xí'in m̄ji j kúu ña kándixa j ndí Jesucristo n̄xi'j ra nda'a tón cruz xa'a kuachi j. Ta xa'a ña ñii yóo j xí'in Jesucristo, ndatán yóo ña ñii káchí n̄xi'j j xí'in ra, saá yóo ña. Ta saá ña ɔn vá'a ñoyívi yó'o ɔn vása kómí k̄a ña ndee ka'nda chiño ña ɔo j, chi ndatán yóo t̄a t̄a n̄xi'j j, saá yóo j ɔo ña ɔn vá'a yó'o. Ta ndi'i ña yóo ñoyívi ndatán yóo ña n̄xi'j j ɔo j, saá yóo ña, chi nda lo'o ɔn vása ndáya'ví k̄a ña ɔo j.

15 Ta m̄ji yó n̄vi na kándixa Jesucristo ta ñii yóo yó t̄aku yó xí'in ra, ta vitin ndixa ɔn vása ndáya'ví ɔo yó án kúu yó n̄vi na kisa ndivi circuncisión, án kúu yó n̄vi na ɔn vása kisa ndivi circuncisión. Ñii laá ña ndáya'ví ní ɔo yó vitin kúu ña Ndios ndasa ra ña ndu yó n̄vi xaá.

16 Ta ndi'i n̄vi na kándixa t̄o'on yó'o ta t̄aku na saá, jva'a ná koo ñava'a ini na! Ta, jva'a ná kundá'ví ini Ndios koni ra na! Chi vitin ndu na nave'e Ndios.

17 T̄anda k̄ivi vitin t̄anda ndi'i k̄ivi ña vaxi, ɔn x̄in j ña nda ñii n̄vi sakaku na kuachi xí'in j xa'a t̄o'on ña sáná'a j xa'a Jesucristo. Saá chi ɔo ȳkí koñu j kómí j ku'a ní yanda ña sáná'a ndí ȳi'j kúu t̄a t̄a xa n̄xo'ví ní xa'a chiño ña kisa ndivi j ɔo Jesucristo, T̄a t̄aKá'no ɔo yó.

Xí'in t̄o'on yó'o t̄aPablo ndáyi ra n̄ivi nañoo estado Galacia

¹⁸ Ta nañani yó xí'in náki'va yó, ndúkúj̄ nō Jesucristo, T̄a t̄aKá'no nō yó, ná ke'é ra ñava'a ra xí'in ndó. Saá ná koo ña.

**Alcatlatzala Mixtec New Testament
Portions of the Holy Bible in the Alcatlatzala
Mixtec language of Mexico**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Alcatlatzala

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

a74bfb3f-bd55-5ab9-983e-8d19de48c198